

ди, и народи с много по-интензивен литературен живот, подобна еволюция на езика и стиха е изисквала понякога цяло столетие”³³. Ето още един пример за “ускореното” развитие на нашата литература, за което вече много е писано.

В друга своя статия маститият критик се изказва с още по-силни думи за цялостното, завършено лирическо творчество на Яворов: “Поетът бе начертал в няколко вариации своята жестока орисия - орисията на живота и на смъртта си, както другите двама велики негови събратя - както Христо Ботйов, както Пенчо Славейков. Че неговата поезия е само една история на неговия живот - един живот по ръба между безумието и висшата мъдрост, - история, пълна с навяващи ужас прозрения-картини, изтъкани от бездни, шемет, дим, вихър, скреж и мъгла; на един съвсем нов език, езика на разкаленото чувство-страст”³⁴. В тази забележителна фраза критикът много точно, и същевременно синтетично, е описал съдържанието, “материята” на Яворовата поезия.

Искам да приведа и два цитата от частната кореспонденция. В едно дълго писмо до поета проф. Ив. Д. Шишманов дава следната, изключително висока оценка на току-що излязлата Яворова книга: “Сбирката Ви е особено ценна за тогава, който иска да си състави по-ясно понятие не само за Вашата днешна поетическа физиономия, но и за Вашия бърз растеж. Страх се да Ви анализирам не като естетик, а като литерар-историк и психосоциолог и намерих интересни неща за себе си. Вашият темперамент ми беше в центъра на вниманието. Темперамент във всеки случай не банален, напомнящ в много отношения Ботевия” (Яворов архив)³⁵.

Малко по-късно, в писмо до същия Ив. Д. Шишманов, проф. М. Арнаудов - бъдещият психограф на Яворов - формулира една многозначителна оценка: “Не знам какво ще рекат пророците на художествената литература за бъдещето на нашата страна, ала мен се струва, че е дошъл моментът за зрели плодове... За поези-

33. Цит. по В. Миролубов, Христо Ботйов, П. П. Славейков, П. Тодоров, П. К. Яворов. С., 1917

34. Цит. книга, с.18.

35. Летопис, с. 404